

Literatūra un Māksla

LATVIJAS PADOMJU RAKSTNIEKU, KOMPONISTU, MĀKSLINIEKU UN ARCHITEKTU SAVIENĪBU LAIKRAKSTS

1954. G.

23. MAIJĀ

Nr. 21 (486)

Tautu draudzības svētkos

Kijeva vienmēr ir skaista — vienalga, vai ir vasaras tveice, vai Sevčenko bulvaru klāj lapu zelts, vai ledū satīngusi dus brāzmainā Dņepra. Taču kijevietis allaž jums sacīs: «Atbrauciet, kad ziedēs kastānas, pavasarī! Tad pie mums visskaistāk.»

Sogad Kijevas kastānas uzdziedēja mazliet vēlāk nekā parasti, bet tik daudz ciemiņu gan laikam Ukrainas galvaspilsēta nav sagaidījusi un redzējusi nekad. Visu mūsu tautu valodas tagad varam dzirdēt Kreščatikā. Dņepras krastā skan krievu un ukraiņu, baltkrievu un gruziņu, lietuviešu un igauņu dziesmas, kas cildina padomju tautu lielu un stipru draudzību.

Ukrainas atkalapvienošanās ar Krieviju 300. gadadiena, ko pašlaik atzīmējam, ir visu mūsu krāšņie svētki. Cilņā un darbā mēs allaž ejam kopā, vienotā saimē mēs arī sagādām un svinam savus svētkus. Mums visiem vienas rūpes, vienl mērķi, kopēja ir arī mūsu uzvaru laime.

Vienu no saviem krāšņākajiem, izjustākajiem dzejojliem latviešu Tautas dzejnieks Jānis Sudrabkalns veltījis dižajai krievu tautai, kas līdzīgi ozolam vieno visas Savienības ciltis. Ar krievu tautu allaž kopā ir brīves draugi. Ukraiņu dzejnieks Mikola Bažans nupat Ukrainas Padomju rakstnieku savienības svinīgajā plenumā teica: «Visas mūsu Tēvzemes tautas pelnīti atzīst brālīgo krievu tautu par vadošo starp socialistiskās valsts līdztiesīgajām nacijām un tautībām. Krievu tautai, tās augsti attīstītajai kultūrai, literatūrai, mākslai, tās progresīvajām idejām, tās ideoloģijai allaž bijusi labvēlīgi ietekmējoša loma visu Padomju Savienības brālīgo tautu vēsturē, to kultūras un literatūras attīstībā. Krievu tauta izvirzījusi visrevolucionārāko strādnieku šķiru pasaulē, devusi cilvēcei visu darbaudžu ģeniālo vadoni — Vladimiru Iljiču Leņinu, radījusi gudro Komunistisko partiju.»

Tālā senatnē dzimuši krievu un ukraiņu tautu draudzība, tā norūdīta sāpēs un grūtībās, slacīta cīņā asinīm un bēdu asarām. Ukrainas svēto zemi plosījusi poļu šlachta un turku sultāni, Vatikāns cēlis pret to krusta karus, Dņepras krastu bagātības daudzkārt iekārojuši Krimas čani. Ukraina savā garajā vēsturē pieredzējusi nodedzinātas pilsētas un izlaupītas stānīcas, mēri un badu. No nacionālās bojāejas to paglāba krievu brāļu atbalsts, slavenā Perejaslavas Rada. «Tā, ka Ukraina atkalapvienojās ar Krieviju, kaut gan Krievijas priekšgalā toreiz atradās cars un muižnieki, bija izcila progresīva nozīme ukraiņu un krievu tautas tālākajā attīstībā,» lasām PSKP Centralās Komitejas tezēs par 300. gadadienu kopš Ukrainas atkalapvienošanās ar Krieviju.

Daudz spožu uzvaru guvušas ukraiņu un krievu tautas, iedamas blakus. Gadsimtu gaitā tām piebiedrojies liels tautu pulks, kas draudzībā ar krieviem un ukraiņiem sapēma palīdzību, cīnoties par taisnību un brīvību dzīvi. Oktobra Socialistiskās revolūcijas drosmīgā vētra piepildīja mūsu tautu mūžsenos sapņus un ilgas. Istenība kļuva tas, par ko savās dzejās bija rakstījis Tarass Sevčenko, lielisks brīves alcējs dziesminieks un smalks, brīnišķīgs gleznotājs. Lielais Oktobris pārvērtā istenībā Beļinska dedzīgos vārdus: «Uz mūžiem savienojusies ar brālīgo Krieviju, Mazkrievija atvēra vārtus civilizācijai, kultūrai, zinātnēi... Kopā ar Krieviju tai priekšā tagad liela nākotne.»

Mēs dzīvojam jau šajā Visariona Beļinska iecerētajā nākotnē. Tā ir mūsu šodiena, mūsu socialistiskā darba panākumi, mūsu uzvaru laime. Padomju laikā Tarasa Sevčenko bērības dienu ciemats vien devis Dzimtenei 548 pedagogus, 98 agronomus, 23 inženierus, 70 tehnikus-zivkopjus, vairāk nekā 150 virsnieku. Ukrainā pašreiz ir 144 augstskolas, kur mācās vairāk nekā 275 tūkstoši studentu. Nav

Rietumeiropā tādas kapitalistiskās valsts, kas varētu lepoties ar tik lielu studentu skaitu!

475 ukraiņu zinātniski pētnieciskās iestādēs rit rosmes un novatorisma apgarots darbs. Ukrainas Zinātņu akadēmijā strādā 88 īstenie akadēmijas locekļi, 105 korespondētāji locekļi, 850 zinātņu doktori un kandidāti. Tie ir skaitļi, kas ledvesmo radīt simfonijas un poeas, gleznas un romānus!

Kupla saplaukusī ukraiņu literatūra un māksla.

Arī mani dzimta lielā,
Dzimta brīvā, jaunā
Atcerieties savā mīnā
Klusī un bez launa.

Tā pirms daudziem gadu desmitiem rakstīja dižais kobaars Tarass Sevčenko. Šodien Sevčenko darbus lasa visur, kur dzīvo un strādā padomju cilvēki. Viēna no visplašākajām un krāšņākajām ielām Taškentā nosaukta kvēlā dzejnieka un gleznotāja vārdā. Grupa Jeņingradešu dzejnieka piemīņas muzejā dzimtajā pusē nesen ierakstīja zīmīgus, mīlas pilnus vārdus: «Ieejot mūsu gaišajā rītdienā, mūsu komunismā, mēs ienesīsim mūsu gaišajā dzīvē arī Sevčenko vārdu.»

Krāšņa izaugusi jaunā ukraiņu padomju māksla, muzika, rakstniecība. Tālu pazīstami kļuvuši N. Ribaka un O. Gončara prozas darbi, A. Korneičuka lugas pārstalgājušas daudzu mūsu plašās Dzimtenes teatru skatuves. Tālu aizskānējušas, radīdamas dziļu atbalsi lasītāju sirdīs, P. Tičinas, M. Rijska un M. Bažana dzejas. A. Mališko dedzīgi un izjusti apdzied Dzimteni, tās skaistumu un varenumu, padomju cilvēku nelokāmo miera gribu:

Skaita nav tavām pilsētām, ciematiem un MTS,
Pārī plašumiem tavim zils debesu apvāršnis pļests,
Un lai skati ko skatīdams, tautai šē pieder it viss,
Melnā jūra te šalko, un tumšzīle dzilumi viz.
Kā tu priecini sirdi, cik laimīgs un mīrīgs ir prāts,
Kad Posmītnijs ar brigadi kolchozā labību vāc,
Kad Angeina pušnakti traktoros pārbaudīt steldz,
Marks Ozernijs ar biedriem kad darbu kā varonis veic.
Tu kā mātē — mums Dzimtenes dārgumus sargi arvien,
Mūsu pagalmos glepus lai neelien naidnieks neviens.
Lai šē neposta druvās un nēcēr mūs verdzība dzīt.
Kāds tur baņķieris anglis vai fašists, kas Brodvejā mīt.

Raženam darbam apvienojusies visi Ukrainas novadi — no Čerņigovas līdz Melnajai jūrai, no Vorosilovgradas līdz Karpātu dūmakainajām kalnu grēdām. Draudzīgā padomju tautu saimē strādādami, gūst nekad agrāk, vecajos laikos, neredzētas uzvaras Donbasa ogļračī, kas apbruņoti ar vismodernāko tehniku. Spēcīga attīstījusies Ukrainas rūpniecība. Nekad nav tik gaiši ziedējuši Dņepras krastos dārzī kā padomju pavasaros. Uzpuītīgie hitleriešu karapūļi grībēja tos izcirst līdz saknēm, izlaupīt baltās ciemu mājas, nogalināt ukraiņu ļaudis. Visas Padomju zemes atbalstīta — dižās Komunistiskās partijas vadīta — uzvarēja ukraiņu tauta. Sadziedējusi kara brūces, veikusi milzu darbu dzīves celtniecībā, droši un palāvīgi tā raugās savas nākotnes dzidrajos apvāršņos!

Ar kastāņu ziediem reizē Kijevā atnākušas lielās svētku dienas. Kopā ar citiem delegātiem tur jau ieradusies arī latviešu tautas pārstāvji, lai sirsnīgi sveicinātu ukraiņu un krievu brāļus un draugus. Lai kur arī šajos brīžos katrs atrastos, mēs visi — visur domāsim par varenāko un cilēdāko pasaulē — tautu draudzības varenā spēku. Lai vēl skaistāk zēl mūsu Dzimtene, lai vēl stiprāka kļūst padomju tautu mūžīgā draudzība!

Andris Vējans

v. Korecka, K. Ivanova, O. Savostjuka un B. Uspenska plakats.

PSR Savienības Aizsardzības Ministra PAVĒLE

Nr. 75

1954. gada 22. maijā

Maskavā

Biedri kareļviļi un matroži, seržanti un staršinas!

Biedri virsnieki, ģenerāļi un admirāļi!

PSR Savienības Bruņoto Spēku personālsastāvs kopā ar visu Padomju tautu atzīmē 300. gadadienu kopš Ukrainas atkalapvienošanās ar Krieviju kā izcilu vēsturisku notikumu, kā ukraiņu un krievu tautu un visu Padomju Savienības tautu lielus nacionālus svētkus.

Apsveicu jūs visas tautas svētkos — 300. gadadienā kopš Ukrainas atkalapvienošanās ar Krieviju.

Par godu PSRS tautu nesatricināmai brālīgai draudzībai pāvēlu:

23. maijā sarīkot Padomju Ukrainas galvaspilsētā — Kijevā, pilsētās: Čarkovā, Perejaslavā-Chmelnickā, Līvovā un pilsētās varonēs: Sevastopolē un Odesā karaspēka parādi un salūtēt ar divdesmit artilērijas zalvēn.

30. maijā sarīkot mūsu Dzimtenes galvaspilsētā — Maskavā karaspēka parādi un salūtēt ar divdesmit artilērijas zalvēn.

Lai dzīvo mūsu lielā Dzimtene — Padomju Socialistisko Republiku Savienība!

Lai dzīvo mūsu zemes tautu brālīgā draudzība — socialistiskās daudz-naciju valsts spēka un varenības avots!

Lai dzīvo un kļūst arvien stiprāki uzvaru slavas apmirdzētie Padomju Bruņotie Spēki, kas sarga mieru un mūsu Dzimtenes drošību!

Lai dzīvo Padomju Valdība!

Lai dzīvo Padomju Savienības Komunistiskā partija, padomju tautas dižais iedvesmojošais un vadošais spēks cīņā par komunisma uzcelšanu!

PSR Savienības Aizsardzības Ministrs Padomju Savienības Maršals
N. A. BULGANINS

PSRS AUGSTĀKĀS PADOMES PREZIDIJA DEKRETS

Par dzejnieka A. K. Sudrabkalna apbalvošanu ar Leņina ordeni

Sakarā ar dzejnieka A. K. Sudrabkalna sešdesmito dzimšanas dienu un atzīmējot viņa nopelnus daļliteratūrā, apbalvot b. Arvidu (Jāni) Kārļa d. Sudrabkalnu ar Leņina ordeni.

PSRS Augstākās Padomes Prezidiļa Priekšsēdētājs K. VOROŠILOVS
PSRS Augstākās Padomes Prezidiļa Sekretars N. PEGOVŠ
Maskavā, Kremli, 1954. gada 21. maijā

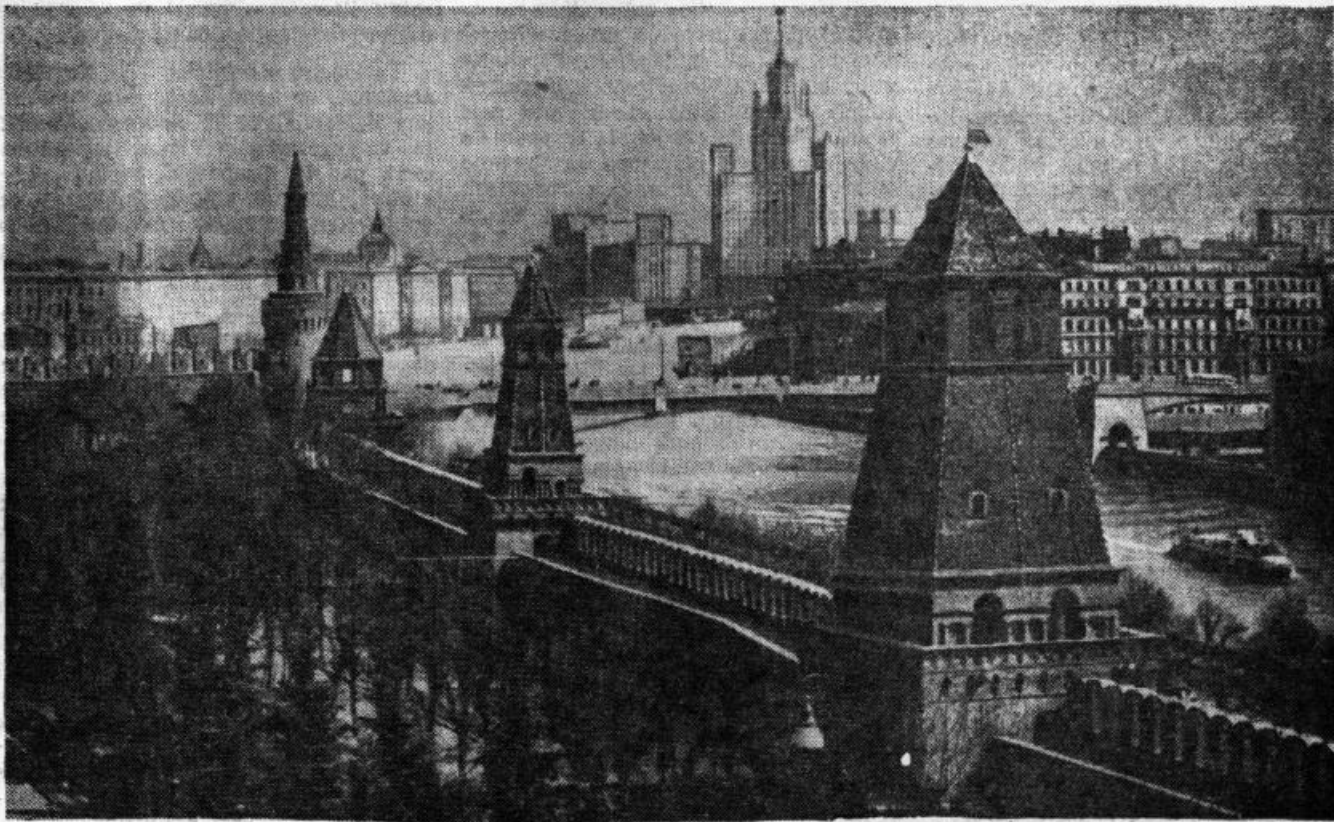
Miera aizstāvēšanas Padomju komitejā un PSRS Padomju rakstnieku savienībā

Saskaņā ar Vispasaules Miera Padomes Vīnes sesijas lēmumu šogad visas valstīs atzīmēs 50. gadadienu kopš ievērojamā krievu rakstnieka A. P. Čehova nāves.

Miera aizstāvēšanas Padomju komiteja un PSRS Padomju rakstnieku savienība nodibinājušas Vissavienības komiteju A. P. Čehova 50. nāves dienas atzīmēšanas organizēšanai. Komitejas sastāvā ietilpst: K. A. Fedins — priekšsēdētājs, I. V. Abašidze, I. I. Anisimovs, M. O. Auezovs, M. P. Bažans, N. F. Beļčikovs, P. U. Brovka,

V. L. Vasiļevska, A. T. Venclova, V. V. Vinogradovs, S. A. Gerasimovs, A. I. Denisovs, L. V. Dubrovina, V. V. Jermilovs, M. Ibragimovs, S. V. Kaftanovs, O. L. Knipere-Cehova, J. Kolass, A. K. Kotovs, I. P. Lebedevs, A. I. Nazarovs, A. I. Oparins, N. P. Ochlopkovs, N. F. Pogodins, B. N. Poļevojss, B. S. Rjurikovs, A. A. Surkovs, A. K. Tarasova, N. S. Tichonovs, P. G. Tičina, M. P. Čehova, A. N. Seļepins.

(TASS)

Maskava. Kremli.

«Bogdans Chmelnickis»

Ukrainu un krievu tautas draudzība ir sena vēsture. Tās cieši, nesaraunājamā saistā kopīgā izcelsnā un valodas tuvība, interese, jūtu un centienu kopība, vienotība cīņā par sociālu un nacionālu neatkarību.

Perejaslavas Rada vēsturē bija ļoti svarīgs pāvērsiens brīdī, kas izšķir veselas tautas likteni, kurai draudēja ne tikvien verdzība, bet, iespējams, arī pilnīga iznīcība. Tāpēc visus 300 gadus mūsu tauta vienmēr ar gandarījumu pieminējusi Perejaslavas Rada, daudzinot to savās dziesmās un dūmās, apdziedot izcilu karavadoni un valdnieku Bogdanu Chmelnicki, kura vadībā Ukraina atbrīvojās no panu Polijas jūga un apvienojās ar brālīgo Maskavu.

Apdziedāt šā vīra nemirstīgo tēlu, radīt skaņdarbus, kuros pilnā balsī ieskanētos tautu draudzības lielā tēma, ukrainu tautas mīlestība uz savu vecāko māsu — krievu tautu, — tāds ir «Bogdana Chmelnickis» uzdevums, kas izvirzījies ukrainu skaņražiem. Mūsu komponisti, sagādājot atkalapvienošanās svētkus, radījuši daudz dziesmu, baladu un citu koreim domātu skaņdarbu, kas veltīti šim tematam. Taču ukrainu muzikā maksas vislielākais devums Atkalapvienošanās svētkiem ir opera «Bogdans Chmelnickis», ko radījis komponists Konstantins Dankevičs kopīgi ar l'breitistiem Vandu Vasiļevsku un Aleksandru Korneļčuku.

Sā darba tapšanas vēsture ir spilgtā liecība par lielās krievu tautas mākslas darbinieku brālīgo palīdzību ukrainu mākslai, tā ir liecība par to, cik sirsnīgi Komunistiskā partija gādā par ukrainu mākslas attīstību. 1950 gadā radīto operas pirmo redakciju testēja T. Seveņenko vārdā nosauktais Kijēvas operas un baleta teātris un nākamajā gadā ukrainu literatūras un mākslas dekades laikā parādīja to Maskavā. Padomju zemes galvaspilsētas sabiedrība uzņēma izrādīti lielu interesi. Taču šai operas redakcijai bija ievērojami trūkumi, ko norādīja laikraksts «Pravda». Autori un izpildītāji bija ļoti pateicīgi Komunistiskajai partijai, kas palīdzēja padarīt šo darbu vēsturisku un dziļi patiesīgu. Ar aizrautību mēs stājamies pie operas izstrādāšanas visos sīkumos un galīgas nosliepšanas. Darbs bija sasprindzināts, bet tas sagādāja mums daudz īsta jaunrades prieka. Partijas gādības un palīdzības iedvesmoti, komponists un libreto autori radīja skaņdarbu ar teātra kolektīvu, ko vadīja operas inscenētājs PSRS Tautas mākslinieks M. Krušņickis, radīja jaunu operas redakciju, kuras pirmizrāde notika 1953. gada rudenī. Skatītāji atzinīgi atsauca par uzvedumu, un aplausi, ar kuriem mūs apveltīja publika, bija visaugstākā, vislabākā uzslava par mūsu darbu.

Opera stāsta par lieliem vēsturiskiem notikumiem, kas norisinājušies pirms trim gadsimtiem. Bet cik laikmetīgu izskaņu gūst tagad šie notikumi, kā tie savilpo ikviena klausītāja, ikviena izpildītāja sirdī!

Sajā operā vispirms saista spilgtā, melodiskā, ar tautas daiļradi organiski saistītā muzikā. Tās raksturīgā iezīme ir balstīšanās uz krievu un ukrainu muzikas klasikas tradīcijām un pirmām kārtām uz tradīcijām, kas teiktas tādos šedevros kā M. Glinkas operā «Ivans Susanins» un N. Lisenko operā «Tarass Bulba».

Operā ir daudz atmiņu paliekošu, melodisku ariju, kas savā raksturā ir tuvas ukrainu tautas dziesmām un dūmām. Šīs arijas ir personāžu raksturu atklāšanas galvenais līdzeklis.

Lieliem, virsīgiem triepieniem komponists uzgleznojis Bogdana Chmelnicka cīņas biedra, drosmīgā, dzimtenei dziļi uzticīgā nemiernieku vadītāja Maksima Krivonosu tēlu. So partiju mūsu teātri dzied PSRS Tautas mākslinieks Boriss Gmirja. Ārkārtīgi ietekmīga ir viņa arija pirmajā cēlienā, kurā tas stāsta par tautas ciešanām, un it īpaši arija trešajā cēlienā.

Tautas ciešanu, tautas patriotisma augstā ideāla iemiesojums ir Varvaras tēls. Kad šlachtiči sadedzināja viņas dēlus un vīru, veco kazaku Nivu, šī sieviete devās uz Aizkrāci, nolēmusi veltīt visu savu dzīvi cīņai par tautas atbrīvošanu. Un viņa veic varonību — ne mirkli nevilcinādamās izdzer indi, ko ienaidnieki domājuši Bogdanam Chmelnickim, un tā izglābj dzīvību tam, kam jāizglābj viņas dzimtene. Tieši tādu mēs arī redzam Varyagu Ukrainas PSR Nopelniem bagātās mākslinieces Ņinas Gončarenko atveidojumā.

Pievilcīgi operā un uzvedumā ir brīvības cīnītājs pulkvedis Boguns (Ukrainas PSR Tautas mākslinieks V. Borišenko) un viņa iemīļotā — drošsirdīgā jaunava Solomija (Ukrainas PSR Nopelniem bagātā māksliniece L. Rudenko).

Ar panākumiem dzied savas partijas operā arī mani pārējie koleģi.

Operas idejas atklāšanu lielā mērā sekmē lietišķais dekoratīvais ietēris, ko darinājis PSRS Tautas mākslinieks A. Petrickis. Uzveduma panākumi ir tā lielā jaunrades darba rezultāts, ko veikuši ar izpildītājiem režisors un operas inscenētājs PSRS Tautas mākslinieks M. Krušņickis un diriģents Ukrainas PSR Tautas mākslinieks V. Piradovs. Sevišķi iespaidīgas ir masu ainas, kurām izradē ir liela nozīme.

Nevaru bez savilpojuma runāt par operas centrālo personāžu — Bogdanu Chmelnicki. Augstais gods dziedāt šo partiju lemts man. Tā ir liela laime un tajā pašā laikā milzīga atbildība — radīt uz skatuves leģendāro varoņu dzīvību, censties panākt, lai skatītājs pārdzīvotu kopā ar to vienas jūtas, vienas domas. Es strādāju ar lielu aizrautību, radot šo tēlu, vairākkārt no jauna pārslasīju vēsturiskos un literāros avotus, studēju un pētīju dokumentus un ikonogrāfiskos materiālus.

Radot Bogdana Chmelnicka tēlu, es centos ietvert savā darbā visas tās jūtas, kas tagad savilpo mani. Mana dvēsele, tāpat kā ikviena padomju cilvēka dvēsele, ir pilna ar priecīgām un gaišām domām, ar lielu, nedziestošu mīlestību uz krievu tautu, Maskavu, mūsu Komunistisko partiju.

Kad dziedu Bogdana partiju, es redzu savā priekšā skaisto, ziedošo Padomju Ukrainu — lielo industriālo un kolchozu republiku. Domās manū acu priekšā nostājas ikvienam vienkāršajam cilvēkam visā pasaulē tik dārgās Maskavas Kremļa rubinzvaigznes, visa mūsu padomju zeme, visa brīvā padomju tauta, kas liksmi, skandinot dziesmas, ceļ savu laimi.

M. Griško,
PSRS Tautas mākslinieks,
Stalīna premijas laureāts

Padomju Ukrainas galvaspilsēta Kijēva ir viena no mūsu zemes visvecākajām pilsētām, jau kopš seniem laikiem pazīstama kā «krievu pilsētu māte».

Pirms Lielās Oktobra socialistiskās revolūcijas Kijēva bija tipiska muižnieku un tirgoņu pilsēta, kurā visas labiericības koncentrējās pilsētas centrā. Nomaļu šaurās ielas slīga dubļos. Apgaismošanas, ūdensvada, kanalizācijas tur nebija.

Pēc Lielās Oktobra socialistiskās revolūcijas Kijēvas izskats mainījies. Sevišķi plaši Kijēvā izvērsās celtniecība pēc tam, kad tā kļuva par Padomju Ukrainas galvaspilsētu. Kijēva straujos tempos pārvērtās par industriālu un kultūras centru. Pilsētā uzcēla liela skaita daudzstāvu dzīvojamās namus, skolas, slimnīcas, zinātniskās pētniecības institūtus, rūpniecības uzņēmumu u. c. ēkas.

Mierlaika celtniecību Kijēvā pārtrauca fašistisko ordu nodevīgais iebrukums.

Kad Padomju Armija sīvās kaujās atbrīvoja Kijēvu no hitleriskajiem iebrucējiem, pilsētas centrālā daļa un arī daudzas tās nomaļas bija pārvērstas par bāismām drupu kaudzēm. Nopostīti un nodedzināti bija rūpnieciski fabriku korpusi, daudzi dzīvojamie nami, kultūras un izglītības, kā arī sabiedriskās ēkas.

Padomju Savienības Komunistiskās partijas Centrālās Komitejas un padomju valdības lielā gādība par Ukrainas darbaļaudžu interesēm, lielās krievu tautas un visu PSRS tautu brālīgā palīdzība deva iespēju padarīt Kijēvu par vēl krāšņāku ziedošu pilsētu.

Atjaunoti un strādā visi Ukrainas galvaspilsētas rūpniecības uzņēmumi, darbojas kultūras un izglītības iestādes. Dzīvokļu fonds Kijēvā tagad ir lielāks nekā pirms kara.

Pilsētā uzcelti daudzi jauni uzņēmumi, kas dod produkciju, kādu pirms kara Kijēvā neražoja.

Dņepras krastā gleznainajās nogāzēs ierīkots liels kultūras un atpūtas parks ar brīvdabas teātri. Pilsētas centrā uzcelta jauna liela kinoteātra ēka. Kijēva saņem pa jaunūzbūvēto gāzes vadu no Aizkarpājiem lēti dabisko gāzi, kas devusi iespēju ievērojami uzlabot pilsētas iedzīvotāju sadzīves un sanitāros apstākļus. Daudzas ielas pēckara gados paplašinātas un asfaltētas. Ierīkotas jaunas trolejbusu līnijas. Visos pilsētas rajonos redz torņa celtnes, augtīn aug daudzi jauni nami.

Kijēvas architekti sprauda un sprauž mērķi panākt, lai darbaļaudīm būtu veselīga, kultūrala un laimīga dzīve, uzcelt ērtus, mājīgus un skaistus dzīvojamās namus, plašu kultūras un sadzīves iestāžu tīklu, nodrošināt pilsētu ar visām labierīcībām.

Patlaban, kad norisinās pakāpeniska pāreja no socialisma uz komunismu, padomju pilsētu celtniecībā un padomju architektūrai jāatrisina daudzi ļoti svarīgi un aktuāli jautājumi celtniecības koncentrācijā un apvienošanā, ieviešot progresīvu tehnoloģiju dažādu ēku celšanā, uzlabojot jauncelamo ēku architektūras un celtniecības, kā arī ekspluatācijas īpašības.

Kijēvā jauncelamo dzīvojamā namu architektūras tipiskas iezīmes izpaužas tādu elementu uzsvēršanā, akcentēšanā fasādē, kas ir raksturīgi dzīvojamam namam: ieejas, balkoni, lodžijas u. tml. Bez tam lielu uzmanību veltīti tam, lai atrastu un radītu architektūru no tiem materiāliem, kas veido sienu un nav paslēpti zem apmetuma. Kijēvas celtniecībā ļoti plaši pielieto ķieģeļu apvienojumu ar betonu un keramikas detaļām, keramikas plāksņu apvienojumu ar keramikas un krāsainajām betona detaļām u. tml. Kijēvas architekti un inženieri turpina neatlaidīgi strādāt, lai atrastu aizvien labākas keramikas konstrukcijas un atrisinātu jautājumu par ēku dzelzsbetona montējamo elementu aizvien plašāku pielietojumu jaunceltnēs.

Dzīvojamā namu celtniecības pro-

A. DOBROVOLSKIS,
Kijēvas galvenais arhitekts,
Ukrainas PSR Arhitektūras
akadēmijas īstenais loceklis

jektēšanā Kijēvā plaši izmanto projektēšanas institūta «Kijevprojekt» izstrādātās daudzstāvu ēku tipa sekcijas.

Pēc kara izstrādātais Kijēvas apbūves un rekonstrukcijas ģenerālais plāns paredz, ka tai jākļūst par ļoti lielu Padomju zemes rūpniecības, kultūras un administratīvu centru.

Pilsētas teritorijas labāko daļu paredzēts izmantot apdzīvošanai. Rūpniecībai ierādīti īpaši rajoni.

Ertu satiksmi starp pilsētas rajoniem paredzēts noorganizēt, ievērojama mērā izmantojot vēsturiskās gaitā izveidojušos ielu tīklu, un uz tā bāzes radot lokālu radiālu maģistrāļu sistēmu. Lai atslodotu pilsētas centru no tranzittransporta, paredzēts izbūvēt apkārtnē — īpašu loka maģistrāli.

Pie dažādos pilsētas rajonos jaunie iekārtojumiem un rekonstrējamiem laukumiem projektē sabiedriskās celtnes un daudzstāvu dzīvojamās namus.

Teritorijā, kur agrāk bija Galīčas tirgus, ierīkots Uzvaras laukums. So laukumu šķērso svarīgas satiksmes maģistrāles. Tur uzcels daudzstāvu dzīvojamās namus un dažādu iestāžu ēkas. Laukuma centrā pacelsies piemineklis par godu ukrainu tautas atkalapvienošanai vienotā Padomju valstī.

Ar jaunām celtnēm apbūvēs Ljovvas laukumu, kurā tagad atrodas Sienas tirgus. So tirgu pārvietos uz jauno tirgus ēku netālu no laukuma. Laukumam apkārt esošās ēkas rekonstruēs; tur iekārtos jaunu skveru.

Jaunu laukumu ierīkos Pečeras rajonā. Sabiedriskās ēkas, mācību iestādes un daudzstāvu namus uzcels Solomenskas laukumā.

Saglabājot Kaljīna vārdā nosauktajam laukumam agrāko pusapaļo formu, to apbūvē ar sabiedriskām ēkām. Daļa no tām jau uzcelta. Šā laukuma un Kreščatka ielas stūrī ceļ sakaru iestāžu daudzstāvu namu.

Ģenerālais plāns paredz apbūvēt vairākus jaunus masīvus pilsētas teritorijā, kas atrodas attālu no centra — Karavajevs vasarnīcu rajonu, Borščagovas ielas rajonu, Sircā, Priorkās, Dēhtjaru ciematā, Nivku, Bagrinovajas kalnā un citos rajonos.

Dņepras kreisajā krastā straujos tempos norisinās liela pilsētas rūpniecības rajona — Darņicas apbūve. Tur pacels jauni, ar visām labierīcībām apgādāti kvartāli, uzbūvētas jaunas skolas, slimnīcas, klubi, bērnu dārzi. Pārī Dņeprā uzcels jauns tilts, kas nosaukts akadēmiķa Patona vārdā. Tā ir viena no skaistākajām inženierceltnēm, kas izdaiļo ieeju Ukrainas galvaspilsētā.

Pilsētas architektūras siluetu veido vairākas jaunas ēkas, ko ceļ centrālajā maģistrālē Kreščatikā un citās svarīgās pilsētas maģistrālēs un laukumos.

Kreščatika apbūves projekta raksturīga īpatnība vispirms ir tā, ka šā projekta autori atteikušies no Kijēvas galvenās ielas atjaunošanas tās agrākajā izskatā, kad tā atgādināja gaiteni viscaur apbūvētā masīvā.

Kreščatika architektūras plānojumā tagad atrisināts tādējādi, ka, ceļot ēkas, starp tām atstāj brīvas platības, ko izmanto dārzu un skveru ierīkošanai. Mājas, kurām apkārt ir daudz gaisa, gaismas, saules un zaļumu, nodrošina cilvēkiem labus dzīves apstākļus. Kreščatika ielejas nogāzēs izrotātas ar terasēm un ar architektūras mazajām formām, ielas nepāra skaitļa namu pusē ierīko bulvāri ar apstādījumiem, kas atdala braucamo ceļu no dzīvojamajiem namiem.

Jauncelamo namu architektūras apdare pakļauta šajā maģistrālē veidojamā kopējā ansambļa prasībām.

Jauno ēku fasādēs Kreščatikā izmantotas vieglas keramikas plāksnes, ko ražo Kijēvas būvmateriālu rūpniecības uzņēmumi. To gaišā krāsa ir līksma un dzīvespriecīga. Kreščatika

un ielas, kas pienāk tam klāt — Sverdlova, K. Marksa ielā, kā arī Kaljīna vārdā nosauktajā laukumā, jau uzceltas daudzas gaišas daudzstāvu ēkas.

Kreščatika turpinājums ir Sarkanarmijas iela. Vecās, laika zoba sagrautās koka mājas šajā ielā aizstās ar daudzstāvu namiem.

Golosijēvas meža rajonā ierīko republikas Lauksaimniecības izstādi, kur rādis Ukrainas socialistiskās lauksaimniecības sasniegumus.

Ukrainas Komunistiskās partijas Centrālās Komitejas vadībā Kijēvā veikts liels darbs pilsētas labiekārtošanā. Ievērojami paplašinātas ielas, asfaltētas braucamās ceļš un ietves. Izbūvēts jauns ceļš no Stalīna vjadukta līdz jaunajam, akadēmiķa Patona vārdā nosauktajam tiltam pārī Dņepru. Šajā pilsētas gleznainajā rajonā, kura reljefu izveido gravas, ir iespējams radīt architektūras ansambli, ievērojot apvidus specifiskās īpatnības. Izmantojot Kreščatika apbūves pieredzi, šajā skaistajā zaļajā masīvā jau sāka jaunu dzīvojamā namu un vairāku augstāko mācības iestāžu ēku celtniecību.

Rekonstruē arī pilsētas svarīgās maģistrāles — Brestļitovskas Soejas daļu — ieeju pilsētā no rietumiem. Ielas braucamās ceļš paplašināts un pārklāts ar asfaltu. Šīs maģistrāles nozīmību palielina tas apstāklis, ka šajā rajonā ceļ vairākus Ukrainas PSR Zinātņu akadēmijas institūtus, finansu un ekonomiskā institūta ēku, kā arī tas, ka sākas jaunu masīvu intensīva apbūve Nivku ciematā, Karavajevs vasarnīcu rajonā un turpat esošajā Puščevo-dicas kūrvieta rajonā. Ziemeļos no Brestļitovskas Soejas bijušajā Sirecas nometņu teritorijā jau izbūvēts bērnu dzelzceļa pirmais posms, kur bērniem sagādāta iespēja jauki pavadīt savu brīvo laiku un iepazīties ar mūsu dzelzceļa transporta tehniku.

Pēdējo gadu laikā ievērojams darbs veikts arī pilsētas visvecākās daļas — Podola rekonstrukcijā un labiekārtošanā.

Liela vērība Kijēvā pievērsta apstādījumu ierīkošanai pašā pilsētā un tās tuvākajā apkaimē.

Katru gadu paplašina un labiekārto pilsētas centrālo kultūras un atpūtas parku Dņepras krastmalas nogāzēs. Tur izveido jaunu aleju un celiņu tīklu, rotājlaukumus bērniem, ceļ muzikas estrādes un citas celtnes darbaļaudžu atpūtai.

Jaunos labiekārtotus kultūras un atpūtas parkus izveidos Sirecas birzi un Golosijēvas meža skaistajā masīvā. Lielu Botanisko dārzu ierīko Ukrainas PSR Zinātņu akadēmija.

No Dņepras labā krasta augstajām nogāzēm labi pārredzama viena no skaistākajām vietām — Truchanova salas piekrastes joslā. Tur ierīko apstādījumus un veic labiekārtošanas darbus. Šajā vietā paredzēts radīt ūdenssporta celtņu kompleksu — «Hidroparku», kas būs kļīviešiem ūdenssporta bāze un teicama vasaras atpūtas vieta.

Pēdējos gados ievērojami attīstīties pilsētas transports. Jaunas trolejbusu, tramvaju un autobusu satiksmes līnijas saista centru ar pilsētas attālajiem rajoniem.

Aizvien labāki kļūst kļīviešu sadzīves apstākļi.

Mēs varam dibinātī lepoties ar mūsu mierīgā darba rezultātiem un priecāties par to, kas jau ir paveikts. Bet mums jāatrisina vēl lielāki uzdevumi.

PSRS Augstākās Padomes V sesijas lēmumi, PSRS Ministru Padomes priekšsēdētāja biedra Maļenkova runa šajā sesijā paver plašas perspektīvas mūsu mīļotās Dzimtenes ekonomiskās varenības tālākai augšupejai un kultūras attīstībai.

Rekonstruētā Kijēva kļūs par padomju tautas veicamo grandiozo kultūras pārveidību lielisku simbolu.

Jaunā Kijēva godam atspoguļos prieku un laimes laikmetu — komunisma laikmetu.

Kijēvas galvenā iela Kreščatika.

REĢIONĀLĀ KONFERENCE PAR PADOMJU TAUTU LITERATURAS VĒSTURI

Iepazīšanās ar mūsu daudznaļonālo literatūru ir nozīmīgs līdzeklis padomju tautu draudzības veicināšanai, to idejiski kulturalā limeņa celšanai. Lai šī iepazīšanās būtu jo pilnīgāka, nepietiek ar daļdarbu tulkojumiem un atsevišķiem apcerējumiem, vajadzīgs sistematisks padomju tautu literatūras, it īpaši šo tautu padomju literatūras vēstures kurss, kas mūcāms augstākajās mācību iestādēs un popularizējams visplašākajās masās.

Jau vairākus gadus šādā virzienā strādā PSRS Zinātņu akadēmijas M. Gorkija vārdā nosauktais Pasaules literatūras institūts un tā vadībā visu savienoto republiku Zinātņu akadēmiju attiecīgie institūti. Ir gūti zināmi panākumi. Uzrakstīts, apspriests un tuvākajā laikā būs iespiests ukraiņu padomju literatūras apskats un baltkrievu padomju literatūras apskats, kam seko tādi paši darbi par lietuviešu, latviešu, igauņu u. c. padomju literatūru.

7. un 8. maijā Viļņā notika reģionālā konference lietuviešu padomju literatūras vēstures projekta apspriešanai. Konferencē piedalījās pārstāvji no Maskavas, no Baltkrievijas, Igaunijas, Moldāvijas un Latvijas PSR Zinātņu akadēmijām. Dalībnieku vidū prof. M. Dobriņins (M. Gorkija vārdā nosauktā Pasaules literatūras institūta PSRS tautu literatūras sektora vadītājs), Lietuvas PSR Padomju rakstnieku savienības valdes priekšsēdētājs J. Simkus, Staļina premijas laureāti A. Venclova, T. Tilvītis u. d. c. Rūpīgi sagatavotas un lietpratīgas atsauksmes sniedza arī visu Viļņas attiecīgo zinātnisko iestāžu aspiranti un jaunākie zinātniskie līdzstrādnieki. Zinājumus un debatēs atklājās, ka vairākos nozīmīgos jautājumos ir lielas uzskatu atšķirības un dažkārt arī asas pretrunas.

Visi līdz šim uzrakstītie apskati ir savstarpēji stipri atšķirīgi gan izvēlētajā materiālā, gan arī tā apstrādājuma ziņā. Piemēram, ukraiņi orientējušies galvenokārt uz vispārīgiem raksturojumiem, ietverot tajos arī atsevišķu autoru literāros portretus, turpretim citās republikās ir tendences vairāk izdalīt izcilāko autoru apskatus atsevišķi. Lietuvieši pagaidām paredzējuši portretus tikai par četriem, pie tam mirušiem autoriem (P. Cvirku, S. Neris, L. Giru, V. Montvilu), lai gan vairākas balsis prasīja īpaši atzīmēt arī A. Gudaiti-Guzeviču u. c., Staļina premijas laureātus. Iss un stipri vispārīgs lietuviešiem arī pārskaits par demokrātiskajām un revolucionārajām tradīcijām pirmspadomju perioda literatūrā un folklorā; kaut cik konkrētāk parādīts tikai Doneļaitis, Zemaitis un revolucionārais dzejnieks J. Janonis. Lietuviešu padomju rakstnieku pārstāvis J. Simkus prasīja šo

pārskaitu vēl saīsināt, jo neesot vajadzības «sākt ar Adamu un Ievu», turpretim A. Venclova norādīja, ka par folkloru jārunā plašāk: S. Neris un L. Giram folkloras ietekme ir stipri liela, bet apspriežamajā pētījumā šī nozīmīgā parādība nav atklāta. Arī vairākas balsis no citām republikām bija par to, lai ievaddaļu paplašinātu un konkrētizētu. Cits līdzīga rakstura darbs tik drīz laikam neiznāks, tādēļ jāizmanto iespēja kaut vai pārskaitei veidā dot citām tautām iespēju iepazīties ar katras nacionālās kultūras bagātībām.

Kopīgais atzinums bija, ka pagaidām pretējo tendenci aizstāvējiem nav pietiekama pamata prasīt, lai citi no saviem uzskatiem atteiktos, tādēļ katras republikas darbiniekiem rīcības ziņā ir liela brīvība. Nav vajadzīga tikai viena shēma, prakse rādīs, kura no dažādām pieejām labāka. Liela nozīme te arī paša pētījumā materiāla atšķirībām, jo, piemēram, demokrātisko un revolucionāro tradīciju bagātība pirmspadomju literatūrā ne visām tautām ir vienāda.

Vislielākās uzskatu pretīskības, kas nav izskaidrojamas tikai ar apskatām literārās vietas atšķirībām, radās par to, kad Baltijas republikās ir padomju literatūras sākumi. Igaunijā biedri domāja, ka ne agrāk par 1940. gadu, turpretim mūsu republikas pārstāvji uzrādīja padomju literatūras darbus, jau sākot ar Oktobra revolūcijas periodu — 1919. gadu. Padomju Latvijā un no 1920. gada līdz 1940. gadam Padomju Savienībā dzīvojošo latviešu rakstnieku (Sudrabu Edzū, Kadiķa-Grozniņa u. c.) daļradē. Lai gan pretējie uzskati palika nesamierināti, lielā mērā tie pastāv tikai tais atšķirībās, kas rodas ar dažādu terminoloģiju.

Periodizācijas jautājumi visumā grūtības vairs neradīja, atskaitot to, ka igauņi laikmetu no 1917. līdz

1940. gadam aplūko vienā nodalī, kas sadalīta apakšnodalēs, turpretim mūsu ZA Valodas un literatūras institūts Oktobra revolūcijas periodu no buržuaziskās Latvijas perioda atdala agrāk.

Vienprātība bija par to, ka nedrīkst savstarpīgi sajaukt jēdzienus «padomju literatūra» ar jēdzienu «socialistiskā realisma literatūra», ka socialistiskā realisma darbi iespējami ne tikai padomju un ne tikai tautas demokrātijas valstu literatūrā, bet arī kapitalistisko zemju revolucionāro rakstnieku daļradē. Tādus uzskatus izteicis arī Andrē Stīls, kura paša darbi ir šai tezei labākais pierādījums. Vispār — galvenais kritērijs, vai kādas tautas literatūrā socialistiskā realisma darbi radušies jau pirms socialistiskās revolūcijas uzvaras, ir konkrētais literārais materiāls.

Labī sasniegumi bija lietuviešu literatūrzinātnes darbiniekiem taj ziņā, ka viņiem izdevies labi parādīt, kā rakstnieki grupējas ap partijas presi. Atbilstīgi arī vairāki vērtīgi arhīvu materiāli, piemēram, Lietuvas Komunistiskās partijas CK lēmums 1924. gadā par literatūras jautājumiem.

Vairāku republiku pārstāvji stāstīja par savu pieredzi, ko devusi atsevišķu Rakstnieku savienības biedru iesaistīšana padomju literatūras apskata izstrādāšanā. Attiecīgajiem rakstniekiem parasti ir samērā augsts kvalitatīvais līmenis, toties daudz slīktāk ir ar viņu darba disciplīnu; īpaši izplatīta ir termiņu nokavēšana un pat pilnīga neievērošana. Tieši tāds stāvoklis ir arī mūsu republikā. Bija dzirdamas pat domas, ka labāk no šādas sadarbības atteikties. Prof. Dobriņins pareizi norādīja, ka tādas demobilizējošas neskaidras pilnīgi aplamas un kaitīgas. Literatūrzinātnes darbinieku sadarbība ar Rakstnieku savienību ne vien iespējama, bet tieši nepieciešama, un ar termiņu novērošanu nevis jāsamierina.

nās kā ar ko nenovēršamu, bet pret to jācīnās — gudri un ietekmīgi.

Viens no visvairāk daudzrunātajiem uzdevumiem bija — strādāt pie jautājumiem par katras literatūras nacionālo specifiku. Dažkārt dzirdētais teiciens — «nav zināms, kā šis darbs jādara», — ir nepareizs. Ir zināms, ka nacionālā specifika izpaužas valodā, bet aplam ir domāt, ka tikai valodā; tā jāmeklē arī sadzīvē u. c. īpašībās. Pilnīga vulgarizācija iznāk, ja aprobežojas tikai ar dzejā lietoto vietu vārdu u. c. ģeogrāfijas īpašvārdu uzskaitīšanu, kā tas bija apskatāmā raksta dažās nodalēs. Jāizmanto raksturojumi, ko par atsevišķām tautām devis Beļinskis u. c. klasiķi, bet nedrīkst aprobežoties tikai ar tiem, jo nacionālā specifika vēstures gaitā mainās. Samērā labi nacionālā specifika atklājas spilgti uzrakstītā rakstnieka portretā. Jāprot saskatīt nacionālo specifiku ne tikai Puškina un Gogoļa, bet arī mūsdienu rakstnieku darbos. Īpaši apstākļi, kādi ir atsevišķās republikās komunisma celšanā, ir atslēga arī šo tautu literatūras nacionālās specifikas pētīšanā.

Lielāka vieta jālerāda 1940., 1941. gada literatūrai, kad, salīdzinot ar iepriekšējo — fašistu kundzības periodu — Baltijas republiku dzīvē un literatūrā notika radikālas pārmaiņas. Bija prasība plašāk un konkrētāk parādīt arī 1920.—1940. gada periodu.

Runājot par cīņu pret buržuazisko nacionalismu u. c. reakcijas izpaušmēm, jāmeklē ne tikai rakstnieku klūdās, bet jāparāda konkrēti, ko tie savos labākajos darbos devuši tautas iedzīvnieku atmakošanā.

Runājot par sakarēm ar krievu kultūru, jāsgargās no vulgarizācijas. Katrs rakstnieks lasa citu tautu lielāko rakstnieku darbus, bet tādēļ vēl nevar teikt, kā, piemēram, lietuviešu literatūras apskatā bija iznācis, ka L. Gira ir četrpadsmit krievu rakstnieku skolnieks un vairāk arī nekas. Tur-

klāt jāievēro, lai nekad netiktu aizmirsti sakari arī ar citām tautām. Draudzīgās pārrunas ar igauņu biedriem, piemēram, atklājās, ka nozīmīgu vērtējumu par J. Alunāna «Dziesmiņām» devis F. Kreicvalds 1856. gada 27. septembrī vēstulē B. Sulcam.

Liela vērtība tika veltīta arī apskata struktūras u. c. metodoloģijas jautājumiem. Dominēja uzskats, ka padomju literatūras raksturojums jānodod pa žanriem, sākot ar to, kas uzplaucis visvairāk. Zana robežās jārikojas galvenokārt pēc hronoloģiskā principa, vispirms minot tos, kas rakstījuši pirmie, kaut arī vēlākie tos meistarbības ziņā pārspējuši; nevajadzētu būt tik pārkārtīgiem un saskatīt te kādu lielāka rakstnieka nonīvējumu, jo apskats jāveido vēsturiski secībā.

Mūsu republikas literatūrzinātnes darbā, piemēram, sagatavojot mācības grāmatu vidusskolām, nākas sadurties ar uzskatu, ka laikmeta apskatā atsevišķu autoru raksturojumiem nav jābūt, turpretim konferencē nebija nekādu domstarpību, ka t. s. iekšējie portreti ir te savā vietā. Nelieli atkārtējumi ir ne vien pieļaujami, bet tieši vajadzīgi.

Daudz pārmērtumu saņēma lietuviešu darbinieki par to, ka gājuši mazākās pretestības virzienā un aizrāvusies ar tematikas apskatu, kas lielā mērā visiem kopīgs, turpretim rakstnieka personība, viņa individuālā īpatnība aizmirsta, viduvēji un redzamākie autori nonīvēti līdz vienādam līmenim, padarīti pelēcīgi. Viens no nozīmīgākajiem iemesliem, kas literatūras apskatu dara pelēcīgu, ir konkrētu materiālu un svaigu domu aizstāšana ar visiem zināmu patiesību atkārtošanu.

Lielākā daļa runātāju, tādu bija pavisam divdesmit, izteicās, ka lietuviešu padomju literatūras vēsture jāizdod jau šogad līdz PSRS Padomju rakstnieku otrā kongresa sanāksmai, atzīmējot pie tam, ka šā darba publicēšana nav tikai literatūru lieta, to prasa kadrus audzināšanas vajadzības.

Latvijas PSR ZA Valodas un literatūras institūts sagatavojis latviešu padomju literatūras apskatu divos variantos. Viens no tiem domāts izdošanai latviešu valodā kā Institūta piektais rakstu krājums; te doti atsevišķi apskati par kādiem divdesmit autoriem un neliela ievaddaļa. Otrs gatavots izdošanai Maskavā. Latviešu valodā izdodamais variants jau pabeigts, un tāni izdarīti arī recenzentu prasītie labojumi, tikai tā izdošana pārāk ielguši. Zinātņu akadēmijas un Valodas un literatūras institūta vadībai jāpāņāk, lai darbs negulētu ZA izdevniecībā. Palīgā te jāņāk arī sabiedriskajai domai.

A. Vilsons

Lasītāju vēstules

Nodrošināt repertuaru fizkultūras pašdarbniekiem

Starp daudzām fizkultūras un sporta propagandas formām redzama vieta ierādāma fizkultūriešu pašdarbības sarakstojumiem jeb priekšnesumu vakariem.

Sādi fizkultūriešu sarakstojumi notiek gandrīz visos kolektīvos, taču, ieskatoties to programās, jākonstatē, ka gandrīz ik gadus redzam vienus un tos pašus priekšnesumus, izmaiņas tikai izpildītāji. Seft runājam galvenokārt par lauku fizkultūras kolektīviem, kuru rīcībā nav plašu sporta zāļu, pietiekama sporta inventāra, kvalificētu instruktoru un treneru, kuri varētu sagatavot plašu, daudzveidīgu jaunu programmu, kā tas iespējams, piemēram, lielākos fizkultūras kolektīvos Rīgā.

Vissāpīgākais trūkums ir tas, ka nav attiecīga literatūras materiāla. Fizkultūras kolektīvu pašdarbnieku rīcībā pašreiz nav vairāk kā pāris sporta viencēlienu. Ja neskaita dažus žurnāla «Fiziskā Kultūra» ievietotos O. Vācēša dzejoļus, tad šajā laukā ir pavisam neapmierinošs stāvoklis. Latviešu valodā nav publicēta neviena skatuves montāža par fizkultūras temu. Šāds

trūkums ir ne tikai literatūrā, bet trūkst repertuara tādu vingrošanas priekšnesumu sagatavošanai, kas būtu pa spēkam arī lauku fizkultūras kolektīviem. Lauku fizkultūriešu vēlēšanās ir, lai iespējami drīzāk parādītos sarakstojamie materiāli, kas atvieglinātu pašdarbības priekšnesumu sagatavošanu fiziskās kultūras kolektīvos, kas sekmei fiziskās kultūras un sporta popularizēšanu plašākās iedzīvotāju masās.

Kazdangā

A. Ludis

1. Ф. Р. Крейцвалд. «Избранные письма» 1953, 73. lpp.

ka runātājam viņš derdzas, kas izskan vārdā «riebeklis». Runājot par vārdu «asintīpas», jāzina, cik plaši šāda forma ieviesusies latviešu valodā, kādos vārdu sakojumos tā pastāv un ko izsaka. Ja vecīte nopūšas: «Tā pāiet tavs mūžs, cilvēcīn, vienās reizēs un rūpēs», tad šis teikums emocionāli sasniedz savu mērķi, turpretim strādniekam, runājot par izsūcoju, pamazāmāgs vārds latviešu valodā radīs komisku efektu. Galvenais ir tas, ka mūsu tulkojuma precizitātē jāizpaužas saskaņā starp priekšmetamā saturu atveidojumu un ekspresivitāti.

Viss minētais cieši saistās ar jautājumu par tulkošanas tehniku. Tulko-tāji, apzinādamies, ka viņu darbs ir māksla, nedrīkst gaidīt uz intuīciju un iedvesmu, nedrīkst aizmirst, ka ikvienam mākslai ir sava tehnika un tā jāapgūst. Lasītājs var prātot, vai «pazudināt galus udeni» un «sviest visus čiekurus Makaram virsū» ir formaļa pieeja vai slāvējama precizitate, — tulko-tājam jāzina, ka tā ir vienkārši neizkopta tehnika.

Tulko-tājiem ir arī savas apgūstamas vecāines, kas prasīs daudz sviedru. Tie ir kritiski teoretiskie raksti. Izdevniecības izraudzītie tulko-tāji nav savu uzdevumu veikusi. Tas liecina ir par to, ka viņi neapzinās savas spējas, ir par to, ka attiecīgajai personai garīgais apvāršanās un interešu loks par šauru. Tāds «tulko-tājs», skiet, nav nekā vairāk lasījis kā mūsdienu laikrakstus, ja viņš nesaprot pat to, ka oriģinālā «Успенский» ir buržuaziskā laika valodā lietotais «Uspenska kgs» un tulko to «g. Uspenskijs». Tad nav brīnums, ka «набалистическая точка зрения» pārvēršas par «verdžisku redzes viedokli» un teikums «отщепенство в связи с скептическим отношением к «дарам» современных дайнацев» skan: «Renegatisms sakarā ar mūsaiiku danajiešu skeptisko izturēšanos pret dāvanām».

Minētie piemēri liecina, ka šāds tulkojums ir literārs brāķis un ka mums šai darba laukā vēl ilgi un rūpīgi jāstrādā, lai uzlabotu stāvokli.

Mūsu zemē visi ceļ savu kvalifikāciju, apgūst jaunus darba paņēmienus, rūpējas par sava darba kvalitāti un labo slavu. Te jāizsaka dibināts pārmērtums izdevniecībai, ka jautājumā, ko sekcija ierosināja pirms diviem gadiem, nav tikpat kā nekas darīts, proti, tulko-tājam reizē ar tulkojuma izsniegšanu nepazīņo, kurš redaktors to redīgēs, un tāpēc tulko-tājam nav ar ko apspriests darba gaitā. Ko vairs palīdz recenzijas ar garu gariem norādījumiem, ja tulko-tājs pārtulkojis pēc labākās sirdsapziņas 30—40 loksnes, izšķēdis daudz enerģijas un laika un nodevis darbu, kur pārpratumu bez gala? Ja tulko-tājs būtu varējis parādīt redaktoram pirmo loksni un saņēmis vajadzīgos norādījumus, tad rezultāti būtu citādi. Tādā tulkojuma kvalitāte neuzlabos paņēmienus mainīt redaktorus pēc tam, kad tulko-tājs ar vienu redaktoru jau sastrādājis un darbu nodevis.

Tulko-tājam jāzina, ka jānodod tikai labs tulkojums, tāpēc jāuzņemas savām spējām atbilstošs darbs, jāizraugās mīlams autors, kurā var ietjusties, un nemīlīgi jāpaplašina savs apvāršanās lotot un mācīties. Vēl mums šādā tulko-tāju, kuri vērtīgi iedzīlīnās savu biedru tulkojumos un mūcās no tiem, kuri vingrinās tulkošanā arī tad, kad tiem nav ar izdevniecību noslēgta līguma. Sekcijai savukārt jāskā nākamais darbības gads ar semināriem, kas palīdzētu sistematizēt un, balstoties uz piemēriem, nostiprināt praktiskā darba iegūtās zināšanas. Mūsu lasītājs ir cilvēks, kurš rada vērtības, mums jāgādā par to, lai mūsu sniegtājam pretvērtībai nebūtu zema kvalitāte.

Dzīve iet uz priekšu. Atbildība pieaug, biedri. Tas jāapzinās visiem.

Atbildība pieaug

ANNA BAUGA

kādam «iesmērē cūku» (подложили свинью). Mēs varam priecāties, ka spējam dot latviešu lasītājam Gorkija rakstus, Leva Tolstoja kapitaldabrus, Čehova, Puškina, Sevčenko izlases, izcilus padomju autorus, pasaules literatūras klasiķus. Tas viss ir ierakstāms mūsu panākumos.

Bet, ja mums būtu jāatbild tā, kā cilvēks atbild pats sev, tad tomēr būtu jāskata: jā, mēs visu to darām, un labi, ka spējam to darīt, bet tas, diemžēl, nebūt vēl nav tas nevainojamais darbs, kādu lasītājam tiesības prasīt.

Kādi trūkumi vēl sastopami mūsu tulkojumos?

Ģadās, ka tulko-tājs nav izvēlējies savām spējām un uztverei atbilstošu autoru. Piemēram (visi piemēri ņemti no neredīgētiem tulkojumiem, kas vēl nav tapuši par grāmatām, tāpēc neminu tulko-tājus, jo šis klūdas neapšaubāmi tiks novērstas), pasakā lieto neiederīgu gleznu «пли леска» (здравствуй, добрый человек, в поле трудячек). Te skan kaut kas no bībeles, kaut kas no kancelejas stila, un tas ir tulko-tāja uztiepums pasakai. Tāpat ģadās, ka tulko-tājs neļējūts autora, tāpēc tulko-tājot ik kā uzmet oriģināla kontūras, bet nepiepilda tās ar dzīvu, pulsējošu saturu. Tulkojums tad slīd pa virsu, skar oriģinālu tikai ap-tuveni. Piemēram, «Я пригласился к людям — es pazīstu cilvēkus; гты не

прогадал, женившись на моей дочери — tu neesi pārskatījies, precēdams manu meitu». Vēl arī viens otrs tulko-tājs, sevišķi no tiem, kas sekcijā neapmeklē un tāpēc stāv pāri «ābeces patiesībām», spēlē mātes valodu citas valodas gramatikas normās. Pavisam ērmīgi skan šādi apkapāti teikumi, it īpaši vēl no skatuves: «Kas viņa? Kur viņš? To tu velti. Ne es, to viņš utt.» Tāpat maz mēs domājam par vārdu loģisku sakārtojumu teikumā. Piemēram, «Viņš izgāja ārā klusinām, lai netraucētu kompanjonu». Sādi sakārtots teikums rāda, ka attiecīgā persona bijusi spiesta vai apņēmusies atstāt telpu, bet aiz rūpēm par kompanjonu darijusi to klusinām. Ja turpretī teikums skanētu: «Viņš klusinām izgāja ārā, lai netraucētu kompanjonu», tad varētu secināt, ka persona varēja palikt istabā, tikai nolēma iet ārā, lai netraucētu kompanjonu.

Dažkārt tulko-tājiem pietrūkst radošas drosmes, atveidojot teikumu vārdiski priekšmetisko saturu. Ja šā saturā atveidošana visā pilnībā iespējama tikai ar detaļām, kas, izpaustas atsevišķos vārdos, traucē vai vājina teikuma ekspresivitāti, tad tās atmetamas vai pārveidojamas. Ņemsim teikumu: «Ko tad viņi, riebekļi, ilgi dzers mūsu asintīpas, a?» (Так чужой они, галды, долго будут пить нашу кроушкы. а?). Nemaz nerunājot par tulkojuma brēcošo burtiskumu, apskatīsim divus vārdus. «Галды» mūsu vārdnīcā ir tulko-ts ar vārdu «riebeklis», taču oriģinālā tam, tā sakot, plašāks diapazons. Ja mēs zinām, ka to saka strādnieks par asinsdūcoju kapitalistu, tad gribētos apzīmēt kapitalistu ar spēcīgāku vārdu, kas paustu nosodījumu, apzīmogot šo ekspluatatoru, nevis tikai parādītu,

Lietuvas PSR Valsts dziesmu un deju ansambļa koncertā Kultūras un atpūtas parka Brīvības teātrī L. Pantusa uzp.

Draudzīga tikšanās

Nesen Rīgā viesojās Lietuvas PSR Valsts dziesmu un deju ansamblis, kas sniedza rīdziniekiem vairākus koncertus Apgabala vīrsnieku namā un Kultūras un atpūtas parkā ar Maskavas dekades programmu. Viesu krāšņais, mākslinieciski pilnvērtīgais sniegums guva skatītājos nedalītu atsaucību un lika iedomāties, kādas lielas augšanas iespējas atstātas neizmantotās mūsu republikas tautas muzikas un deju ansambļa darbā.

15. maijā Valsts filharmonijas zālē notika lietuviešu kolektīva tikšanās ar Latviesu tautas muzikas un deju ansambli un Valsts konservatorijas tautas instrumentu nodaļas studentiem.

PSRS Tautas mākslinieks, Staļina premijas laureāts J. Svēds pastāstīja par lietuviešu ansambļa veidošanās gaitu un pašreizējo darbu. Pēc tam

tika demonstrēti lietuviešu tautas instrumenti, parādīta to tembrālā daudzveidība un skanīgums. Tālāk viesi sniedza vairākus savus testudījumus, īpaši valdzināja deju grupas dzīvais priekšnesums.

Latviešu tautas muzikas un deju ansambļa mākslinieciskais vadītājs V. Sams iepazīstināja viesus ar mūsu ansambļa darbu, ar grūtībām, kas kavē sasniegt teicamus panākumus. Ansambļa deju grupa un solisti demonstrēja dažus priekšnesumus no ansambļa jauniestudētās programmas, kas rīdziniekiem tiks parādīta maijā beigās.

Pieredzes apmaiņa deva daudz ierosinājumu lietuviešu ansamblim, mudināja kolektīvu neatlaidīgi turpmākajam darbam. G. Dovgajlo

ŠONEDĒL

24. maijā Konservatorijas zālē Emīla Dārziņa desmitgadīgās muzikas skolas I, II un III klašu mācību gada noslēguma koncerts ar solistu, zēnu kora un bērnu orķestra piedalīšanos. Sākums plkst. 19.

Latvijas Padomju mākslinieku savienībā gleznotāju sekcijas sanāksme. Sākums plkst. 19.

Mākslas darbinieku namā J. Jeršovs un L. Zachodņika radošā darba vakars. Piedalās Boriss Moisejevs un LPSR Valsts filharmonijas domru sekstets. Sākums plkst. 20.

27. maijā Latvijas Padomju mākslinieku savienībā teātru dekoratoru un noformētāju sekcijas sanāksme. Sākums plkst. 19.

28. maijā Filharmonijas zālē simfoniskais koncerts. Piedalās Latvijas PSR Radio simfoniskais orķestris un Lietuvas PSR Radio un Filharmonijas apvienotais koris. Dirģents PSRS Tautas mākslinieks, Staļina premijas laureāts B. Dvarons. Solisti Staļina premijas laureāts J. Stasjūns un A. Līvonts. Sākums plkst. 20.

29. maijā Filharmonijas zālē Lietuvas PSR Radio un Filharmonijas apvienotā kora koncerts. Dirģents Lietuvas PSR Nopelniem bagātais mākslas darbinieks A. Kaveckis. Sākums plkst. 20.

Konservatorijas zālē koncerti, kas ietilpst V Starptautiskajam Sopena vārdā nosauktajam konkursam veltītajā Vissavienības pianistu skatē: 25. maijā koncertē studente M. Seftle, 27. maijā — studente M. Saulīte, 28. maijā — aspirante R. Bulle, 30. maijā — koncertmestare N. Sredere, 31. maijā — students G. Stāde. Sākums plkst. 20.30.

Michails Botvinniks — joprojām pasaules čempions šachā

Divus mēnešus visās zemeslodes malās daudzus jo daudzus cilvēkus savilņoja jautājums: kas būs pasaules čempions šachā — Michails Botvinniks, vai jaunais lielmeistars Vasilis Smislovs.

Ablem šacha dižmeistariem ir katram savs piekritēju un cīnītāju pulks, kas bija nesatricināmi pārliecināti, ka mača uzvarēs viņu kandidāts. Abu «nometņu» pārstāvjiem satiekoties, bieži vien sākās savstarpēja pārliecināšana un apvārdošana. Botvinnika cīnītāji drošināja sevi un biedēja pretiniekus ar to, ka divdesmit partijās, ko līdz mačam nospēlējuši pasaules čempions un viņa sāncensis, Botvinniks guvis septiņas uzvaras un zaudējis tikai divas partijas, pārējās vienpadsmit beidzot neizšķirti. Nevarēdami nekādi atspēkot šo faktu, Smislova piekritēji sevi mierināja un Botvinnika «nometni» kaitināja ar to, ka «viņš» Vasilis toties divas pēdējās partijas pirms mača ar pasaules čempionu prātis iegūt pusotra punkta, vienā partijā uzvarot un otru beidzot neizšķirti. Pasaules čempiona piekritēji uz to savukārt prata pateikt, ka mača turnīrs Smislovs, salīdzinot ar Botvinniku, esot iesācējs, jo viņam šis esot pirmais mačs, turpretim Botvinnikam — jau sestais. Bet Smislova cīnītāji arī te nebija uz mutes krituši. Viņi teica, ka svarīgākais neesot tas, cik mačos katrs no lielmeistariem piedalījies, bet gan tas, cik katram ir gadu. Smislovs desmit gadus jaunāks par 1911. gadā dzimušo Botvinniku, tāpat viņa pusē visas priekšrocības.

Divos mēnešos Botvinniks un Smislovs tikās divdesmit četras partijas,

lietot saviem cīnītājiem ne vienreiz vien priekšlaicīgi gaviļēt un drīz pēc tam atkal ieslgt visdziļākajās bēdās. Ja sākumā varēja priecāties Botvinnika cīnītāji, jo rezultāts pēc piektās partijas bija 4:1 pasaules čempiona labā, tad pēc vienpadsmitās partijas stāvoklis bija mainījies, jo rezultāts kļuva 6:5 Smislova labā. Dažam labam šķita jau, ka Botvinniks nav spējis izturēt lielās cīņas saprindzinājumu un būs spēlēts atzīt sava gados jaunāka sāncensa pārkumu. Taču nē! Pasaules čempions sasprindzināja visu savu gribas spēku un, spoži uzvarot divpadsmitajā partijā, panāca izlīdzinājumu 6:6. Tālākajā cīņā viņš parādīja lielu neatlaidību un aukstasinību. Pēc sešpadsmitās partijas rezultāts bija 9:7 viņa labā. Pēc tam savukārt saņemās Smislovs. Uzvarējis divdesmitajā un divdesmit trešajā partijā, bet pārējās beidzās neizšķirti, viņš panāca izlīdzinājumu 11:5:11,5. Lai paturētu pasaules čempiona nosaukumu, Botvinnikam pēdējo partiju vajadzēja nospēlēt neizšķirti, bet Smislovam — lai kļūtu par čempionu — vajadzēja uzvarēt. Smislovam neizdevās izvērst iecerēto uzbrukumus. Pārliecinājies, ka uzvara nav panākama, viņš piedāvāja neizšķirti, ko Botvinniks pieņēma.

Līdz ar to viss mačs beidzās neizšķirti 12:12. Šāds rezultāts deva iespēju Michailam Botvinnikam paturēt goda pilno pasaules čempiona nosaukumu šachā un aplicināt, ka viņš tomēr ir un paliek spēcīgākais šachists pasaulē, kuru mača nespēj uzvarēt neviens.

C. Kindzulis

Latvijas PSR Kultūras ministrijā

Latvijas PSR Kultūras ministrijas koleģija apsprieda rajonu un pilsētu 1954. gada dramatisko kolektīvu un lietiskās un tēlotājas mākslas skates rezultātus.

Koleģija atzīmēja, ka šā gada pavasarī notikušās skates ievadīja vairāki svarīgi organizatoriski pasākumi. 12 rajonu grupās tika organizēti semināri dramatisko kolektīvu vadītājiem. Arī pirms lietiskās un tēlotājas mākslas pasākuma skatēm tika organizēti skates dalībniekiem 6 starprajonu semināri, kuros piedalījās vairāk nekā 150 mākslinieku-pasākumu. Latvijas Valsts izdevniecība izdeva 16 viencēlienu un 3 vairākcēlienu lugas. Rajonu kultūras nodaļām nosūtīja arī vairākus metodiskus rakstus par režisora darbu ar izpildītājiem, par darbu ar skatītājiem un citus. Visi šie pasākumi nodrošināja aktīvu sagatavošanos skatēm. Daudzos rajonos, kā, piemēram, Kandavā, Ērgļos, Dobelē, Ludzā, Cēsīs, Saldū, Talsos un citur, gatavojoties 1954. gada dramatisko kolektīvu skatē, tika noorganizēti jauni dramatiskie kolektīvi. Piemēram, Kandavas rajonā 1951. gadā darbojās tikai 12 dramatiskie kolektīvi, bet paš-

reiz skatē jau piedalījās 41 kolektīvs. Dundagas rajonā no jauna noorganizēti 10 dramatiskie kolektīvi, Jēkabpils rajonā — 7, Jelgavas rajonā — 8, Varakļānu rajonā — 10 utt.

1954. gada dramatisko kolektīvu skatē pavisam piedalījās 1428 dramatiskie kolektīvi ar 14 848 dalībniekiem. Lietiskās un tēlotājas mākslas izstādēs piedalījās 2649 autori ar 5387 darbiem.

Koleģija atzīmēja, ka daudzu rajonu kultūras nodaļas neapmierinoši nolābojas ar lietiskās un tēlotājas mākslas pasākuma popularizēšanu, tādēļ arī Alojās, Jaunjelgavās, Skrundas, Viļānu, Neretas rajonos šīs mākslas nozares skates vispār netika organizētas.

Kultūras ministrijas koleģija pieņēma lēmumu, kurā ieteica rajonu kultūras nodaļām pievērst vēl lielāku uzmanību mākslinieciskai pasākuma, nostiprināt skatēs gūtos panākumus, kā arī vispārīgā laikā novērst trūkumus un kļūdas, kas konstatētas skates laikā. Rajonu kultūras nodaļām jāgādā, lai mākslinieciskā pasākuma vairāk apkalpotu kolchozniekus, sevišķi lauku darbu periodā.

Latviešu diriģents Čehoslovākijā

Čehoslovākijā pašlaik notiek tradicionālais festivāls «Pragas pavasaris». Līdz ar citiem padomju māksliniekiem tajā piedalās Latvijas PSR Nopelniem bagātais mākslinieks, Staļina premijas laureāts Arvīds Jansons. 21. maijā viņš

diriģējis festivālam veltīto simfonisko koncertu Bratislavā, atskaņojot Čaikovska un Dvoržaka skanārus. Divus koncertus A. Jansons diriģēs Pragā un vienu, kurā solists būs izcilais padomju pianists Svjatoslavs Richters, Brno.

Leona Paegles vārdā nosauktais Valsts drāmas teātris Iestudējis A. Čehova lugu «Tēvocis Vaņa». Attēlā: A. Jansons (Marija Vasiljevna), A. Skudra (Sofija Voļņicka) un A. Kalējs (Voļņickis). J. Krieviņa uzp.

SPOKI UN SPEKI

Arzemu žurnalisti, kas komentē Zenevas apspriedes gaitu, vienprātīgi atzīst, ka amerikāņu ambīcija konference ne tuvu neatbilst tēvoča Sema mūnīcijai. Patiesām, atcerēsimies, ar kādu aplombu pirms pāris nedēļām amerikāņu politiķi nāca klajā ar savu plānu, izveidot Azijas «NATO» — agresīvu bloku, kas aptvertu, kā sacīja Dalless, «galvenās Azijas valstis, kā arī ASV, Angliju un Franciju». Nebija grūti saskatīt šī plāna mērķi — Indokīnas kara pārvēršanu par lielu kapitālistisku konfliktu, kas nodrošinātu ASV kundzību šai pasaules daļā. Vašingtona neslēpa savus nodomus. «Savienotajām Valstīm», — sacīja Dalless, — katrā ziņā jāslēdz kontrolē šai rajonā, jo tas bagāts ar alvu, naftu, kaučuku un dzelzs rūdām. Arī Eizenhauers, motivējot ASV projektu Dienvidaustrumāzijas, pasvītīja šī rajona bagātību ar «izejvielu un cilvēku resursiem». ASV prese uzsvēra, ka jaunās «aizsardzības savienības radīšana» nostiprinātu ASV «spēka politikas» pozīcijas Azijā.

Izraklamējusi savu plānu kā visas rietumu kultūras glābšanu, Vašingtona sāka apskatīties pēc instrumentiem šīs savas kārtējās dēkas realizēšanai. Un te sākās tēvoča Sema likstas. Dalless laipni paziņoja, ka izšķirošajam spēkam Azijas paktā jābūt Azijas valstīm. (Atcerēsimies viņa veco lozungu «Azijai pret aziātiem».) Tādēļ arī ASV valdība vispirms apēlēja pie Indijas, Indonēzijas un Birmas valdībām. Apēlēja un saņēma strupā noraidīšanu atbildi. Jo slīkātā priekš jums, — piedraudēja valsts departaments un ievadīja sarunas ar Angliju, kuras koloniālās intereses jo cieši saistītas ar Dienvidaustrumāziju. Taču arī Anglija noraidīja ASV plānu. Neraugoties uz stipru aizjūras spiedienu, Čerčils palika pie sava: «Nav kuru steigties!» Tad Vašingtona griezās pie Jaunzēlandes. Bet šīs zemes ārlietu ministrs paskaidroja, ka «bez Anglijas Dienvidaustrumāzijas pakts nav iedomājams». Vairādamās piedzīvot jaunu flasku, ASV diplomatiņa apgāja Austrāliju un Kanadu un apēlēja pie Francijas. Azijas valstu «aizsardzības konferences» vietā sākās... ASV — Francijas separātas sarunas par «kopīgām akcijām ar bez Anglijas un pirms Zenevas konferences beigšanās». Pēc amerikāņu presei ziņām šajās sarunās panākta vienošanās. Amerikāņu laikraksti ziņoja, ka Francijas un ASV pārstāvji vienojušies iesaistīt savā savienībā arī Kan Kal-ši, Li Sin Mana, Bao Daja un «Laosas karaļa» Sisavanga Vonga kļikas.

Vašingtonas solī un plāni rada lielu neapmierinātību Anglijā un īpaši Azijas zemēs. Kā ziņo angļu laikraksta «Daily Express» politiskais komentētājs Dereks Markes, «angļu delegāti Zenevā par amerikāņu-franču sarunām

demokratijas neatņemama tradīcija. Tomēr kongresmenu kritika, kas adresēta Dallesa ārpolitiskajam kursam, ir savdabīga ASV sabiedriskās domas izpausme. Šai sakarā arī atzīmēt, ka ASV kongresa vairākums neoficiāli izteicies pret ASV bruno intervenciju Indokīnas karā. Kā atzīmē amerikāņu laikraksts «Washington Post», daudzi senatori uzskata, ka lejaukšanās Indokīnā var Savienotajām Valstīm ātrāks vēl smagāku sakāvi nekā Korejas karš. Laikraksts aicina «nenovērtēt par zemu Indokīnas tautu cīņu pret kolonialismu». Kā redzams, dažas aprindas Vašingtonā labi apzinās, ka Indokīnā noris nevis «Vjetmina agresija», bet gan triju Indokīnas tautu atbrīvošanās cīņa.

Si atziņa jo nozīmīgāka to melīgo paziņojumu gaismā, kurus ar apbrīnojamu stūrgalvību nepārtraukti sniedz rietumvalstu pārstāvji Zenevas konferencei. Sajos paziņojumos atbrīvošanās kustību Patet-Lao un Khmeru apzīmē kā «Vjetmina invāziju» minētajās zemēs un izvirza prasību evakuēt Vjetmina karaspēku no abu valstu teritorijās (kas tur neatrodas!). Kā zināms, Bido aizrunājās tik tālu, ka apzīmēja Patet-Lao un Khmeras pretošanās valdības un šo valstu Tautas atbrīvošanās armijas, kas pēdējā laikā smagi sakāvušas kolonizatorus un tagad kontrolē vairāk nekā 50 procentus no šo zemju teritorijās — par «spokiem». Pilnīgi pamatoti Vjetnamas delegācijas vadītājs tad atgādināja franču diplomātam, ka pirms pāris gadiem arī Vjetnamas Tautas Armiju un Vjetnamas Demokrātisko Republiku kāds franču politiķis ANO sesijā bija nosaucis par «spokiem», bet tagad šie «spoki» sēž pie viena galda ar franču un amerikāņu delegācijām Zenevā, bet Vjetnamā ieņēmuši visstiprāko franču aizsardzības pozīciju. Franču demokratiskie laikraksti norāda, ka pirms pāris mēnešiem, kad Patet-Lao Tautas Armija sagrāva kolonizatorus Patet-Lao ziemeļrajos un vajāja franču Luan-Prabanas virzienā, neviena franču avīze nerunāja par «spokiem».

— Ja jau runā par spokiem, — raksta Rangunas avīze «New Times of Birma», — tad tie ir amerikāņu sabiedrotie Indokīnā, kurus pie dzīvības uztur tikai intervantu durķi un dolāri. Toties, kas attiecas uz Indokīnas tautām, tad tas, tāpat kā visas Azijas tautas, ir varens spēks, ar kuru būs nopietni jārēķinās arī tiem, kas savā šķiriskajā apreibotībā vēlamā mēdz uzskatīt par īstenību.

No tā, ka balto sauc par melno, tas vēl nekad nav mainījis savu krāsu. Par to derētu padomāt dažu rietumvalstu diplomātu, kuri pagātnes spokiem grib pierakstīt reālu spēku, bet reālo spēku uzdod par spokiem.

M. V.